

STANOVISKO
hlavného kontrolóra Prešovského samosprávneho kraja
k Návrhu rozpočtu Prešovského samosprávneho kraja
na roky 2025 - 2027

November 2024

Obsah

A	VŠEOBECNÁ ČASŤ.....	3
	A.1 Východisko spracovania stanoviska.....	3
	A.2 Zákonnosť predloženého návrhu.....	3
B	ČLENENIE ROZPOČTU	4
	B.1 Legislatívny rámec členenia predloženého návrhu	4
	B.2 Východiská tvorby rozpočtu	6
C	BEŽNÝ ROZPOČET	6
	C.1 Bežné príjmy daňové.....	6
	C.2 Bežné príjmy nedaňové	7
	C.3 Bežné granty a transfery	8
	C.4 Bežné výdavky	8
D	KAPITÁLOVÝ ROZPOČET	10
	D.1 Kapitálové príjmy.....	10
	D.2 Kapitálové granty a transfery	11
	D.3 Kapitálové výdavky.....	11
E	FINANČNÉ OPERÁCIE	12
	E.1 Finančné operácie príjmové	12
	E.2 Finančné operácie výdavkové	12
F	RIZIKA NÁVRHU ROZPOČTU PSK NA ROKY 2024 - 2026	13
G	ZÁVER.....	14

V znení ustanovení § 19e ods. 1 písm. c) Zákona NR SR č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov predkladám odborné stanovisko k návrhu rozpočtu Prešovského samosprávneho kraja na rok 2025, viacročného rozpočtu na roky 2026 – 2027 a k návrhu programového rozpočtu.

A Všeobecná časť

A.1 Východisko spracovania stanoviska

Odborné stanovisko bolo spracované posúdením predloženého návrhu viacročného rozpočtu na roky 2025 – 2027 a návrhu programového rozpočtu na rok 2025, ktorý bol vyvesený na úradnej tabuli a zverejnený na webovej stránke PSK zákonným spôsobom.

A.2 Zákonnosť predloženého návrhu

Návrh rozpočtu je spracovaný v súlade s ustanoveniami zákonov NR SR:

- Zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení a doplnení niektorých zákonov,
- Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Návrh rozpočtu je ďalej zosúladený aj s ustanoveniami zákonov, nariadení, opatrení, zásad:

- Zákon č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- Zákon č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti,
- Zákon č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení,
- Nariadenie vlády č. 668/2004 Z. z. o rozdeľovaní a poukazovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy,
- Opatrenie MF SR č. MF/010175/2004-42, ktorým sa ustanovuje druhová, organizačná a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie,
- Príručka č. MF/008193/2024-411 na zostavenie návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2025 – 2027,
- Vyhláška Štatistického úradu SR č. 257/2014 Z. z, ktorou sa vydáva štatistická klasifikácia výdavkov verejnej správy (SK COFOG),
- Zásady rozpočtového procesu PSK

a ostatnými súvisiacimi všeobecne záväznými právnymi predpismi, zásadami a platnými všeobecne záväznými nariadeniami (VZN).

B Členenie rozpočtu

B.1 Legislatívny rámec členenia predloženého návrhu

Návrh rozpočtu je zostavený v súlade s § 9 ods. 1 Zákona č. 583/2004 Z. z o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov ako viacročný rozpočet na roky 2025 – 2027 vrátane programov s uvedením cieľov a merateľných ukazovateľov.

Predložený návrh je členený v znení ustanovení § 10 ods. 3 citovaného zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy na:

- bežné príjmy a výdavky
- kapitálové príjmy a výdavky
- finančné operácie.

Návrh rozpočtu PSK na rok 2025 v členení:

Tabuľka č. 1

Návrh rozpočtu PSK na rok 2025 (v celých €)		
Bežný rozpočet		15 283 535
	príjmy	294 180 000
	výdavky	278 896 465
Kapitálový rozpočet		-25 400 000
	príjmy	100 000
	výdavky	25 500 000
Celkom		-10 116 465
	príjmy	294 280 000
	výdavky	304 396 465
Finančné operácie		10 116 465
	príjmové	15 000 000
	výdavkové	4 883 535
Príjmy celkom vrátane FO		309 280 000
Výdavky celkom vrátane FO		309 280 000

Návrh bežného rozpočtu na rok 2025 je zostavený ako prebytkový a návrh kapitálového rozpočtu je zostavený ako schodkový.

Schodok kapitálového rozpočtu sa navrhuje pokryť prebytkom bežného rozpočtu a započítaním finančných operácií v znení § 10 ods. 7 Zákona NR SR č. 583/2004 Z. z o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Súčasťou rozpočtu (podľa metodiky ESA 2010) je aj zmena stavu vybraných záväzkov a pohľadávok medzi ich hodnotami k 1.1. a 31.12. sledovaného obdobia:

Tabuľka č. 2

Zmena stavu vybraných záväzkov a pohľadávok	€
Zmena stavu vybraných záväzkov	-1 500 000
Zmena stavu vybraných pohľadávok	42 000
Celkom v Σ	-1 458 000

Predložený návrh rozpočtu na roky 2025 – 2027 je zostavený ako programový, t. j. v rámci jednotlivých programov sú formulované zámery a ciele, sú vytvorené merateľné ukazovatele a výdavky sú alokované do programovej štruktúry.

Programový rozpočet PSK na rok 2025 je rozdelený do 9 programov, ktoré obsahujú súhrne 50 podprogramov a 62 prvkov.

Tabuľka č. 3

Program	Názov programu	€
001	Plánovanie, manažment, kontrola	1 000 000
002	Rozvoj kraja	19 836 465
003	Interné služby	5 107 670
004	Doprava a komunikácie	74 500 000
005	Vzdelávanie	118 024 000
006	Kultúra	19 908 500
007	Sociálne zabezpečenie	49 482 700
008	Zdravotníctvo	0
009	Administratíva	16 537 130
Celkom v Σ		304 396 465

B.2 Východiská tvorby rozpočtu

Viacročný rozpočet na roky 2025 – 2027 sa považuje za strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky Prešovského samosprávneho kraja.

Návrh rozpočtu je zasadený do platného legislatívneho rámca a vychádza z aktuálnych odhadov daňových príjmov rozpočtu verejnej správy so zapracovaním dotácie zo štátneho rozpočtu na prenesený výkon kompetencií v oblasti vzdelávania a finančných prostriedkov na implementáciu projektov financovaných z rozpočtu EÚ a z rozpočtu iných krajín EÚ a zabezpečuje plnenie zákonne stanovených kompetencií.

C Bežný rozpočet

C.1 Bežné príjmy daňové

Tabuľka č. 4

Daňové príjmy (100)				
Text	Položka	Schválený rozpočet 2024 (v celých €)	Očakávaná skutočnosť 2024 (v celých €)	Návrh rozpočtu 2025 (v celých €)
Daň z PFO	111	172 500 000	167 000 000	177 000 000
Celkom v Σ		172 500 000	167 000 000	177 000 000

Bežné daňové príjmy sú navrhované na základe makroekonomickej a daňovej prognózy z októbra 2024.

V aktuálnej situácii je veľmi náročné odhadnúť vplyv plánovanej konsolidácie na rast ekonomiky a na výšku už aj tak percentuálne zníženého podielu výnosu dane z príjmov fyzických osôb pre VÚC. Nastavenie daňových príjmov v rozpočte na hornej hranici prognózy potláča zásadu opatrnosti.

C.2 Bežné príjmy nedaňové

Tabuľka č. 5

Nedaňové príjmy (200)				
Text	Položka	Schválený rozpočet 2024 (v celých €)	Očakávaná skutočnosť 2024 (v celých €)	Návrh rozpočtu 2025 (v celých €)
Príjmy z podnikania a vlast. majetku	210	150 000	615 000	150 000
Administratívne a iné poplatky a platby	220	8 800 000	9 100 000	10 000 000
Úroky z tuzemských úverov, pôžičiek, ...	240	0	1 600 000	0
Iné nedaňové príjmy	290	850 000	2 430 000	4 350 000
§ 17 zákona 523/2004		1 430 000	1 515 000	1 880 000
§ 22 zákona 523/2004		2 750 000	3 000 000	3 200 000
Celkom v Σ		13 980 000	18 260 000	19 580 000

V rámci bežných nedaňových príjmov sa uvažuje v sumáre o objeme, ktorý je zvýšený, ako je očakávaná skutočnosť za rok 2024.

Najväčší objem sa predpokladá v kategórii 220 - Administratívne a iné poplatky a platby a to z nárastu platieb za poskytované služby od občanov umiestnených v zariadeniach sociálnej starostlivosti, za ubytovanie žiakov a za príjmy zo vstupného v kultúrnych zariadeniach.

Avšak je nutné podotknúť, že z predchádzajúcich období vieme, že časť takto predpokladaných príjmov, hlavne v organizáciách, ktoré poskytujú služby odkázaným občanom bude viazaná ako pohľadávky a nevytvorí reálny príjem (Záverečný účet- pohľadávky sociálnych zariadení 1 534 363 €).

Zároveň očakávanie navýšenia príjmov v kategórii 220 (na sumu 400 000 €) v rámci školských zariadení vo vzťahu k očakávanej skutočnosti (50 000 €) sa javí veľmi optimistický.

Z toho pohľadu je možné predpokladať riziko neplnenia reálnych príjmov v citovaných položkách s priamym dopadom na tieto organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti PSK.

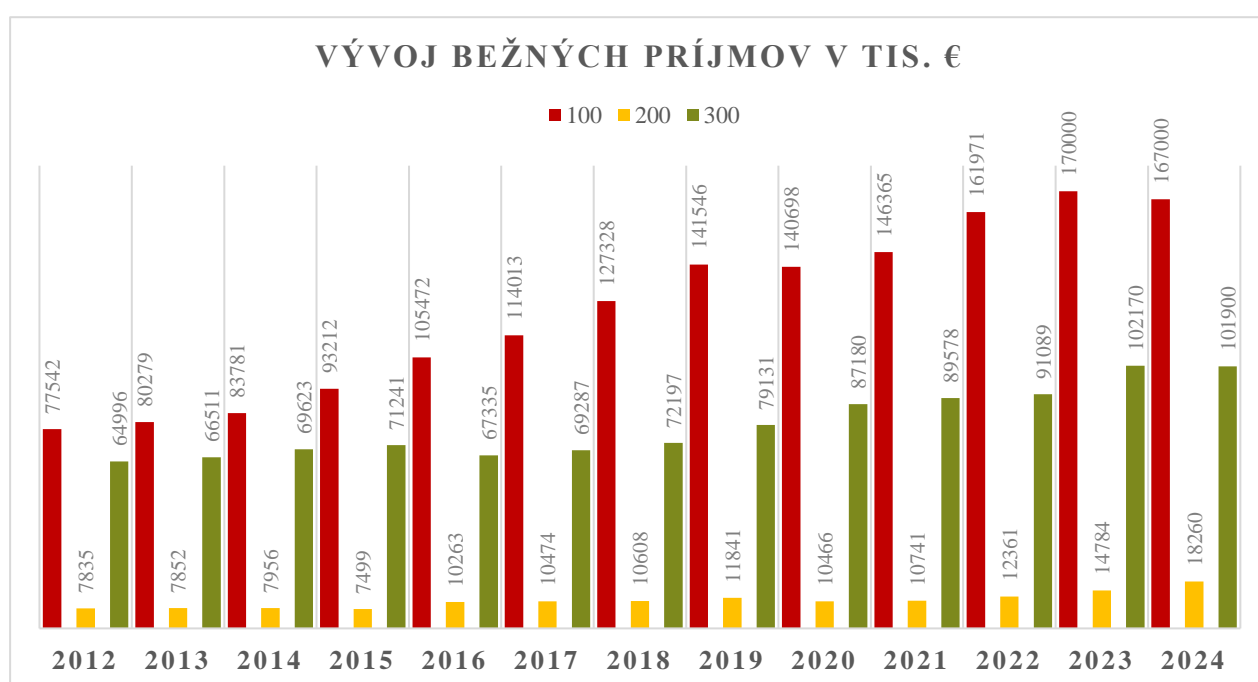
C.3 Bežné granty a transfery

Návrh rozpočtu na rok 2025 počíta v tejto hlavnej kategórii (300), v zmysle návrhu MŠVVaŠ SR s objemom vo výške 97 600 000 €, čo sú finančné prostriedky na krytie preneseného výkonu kompetencií zo štátu na regionálnu samosprávu na úseku vzdelávania.

Výška je nastavená reálne s ohľadom na očakávanú skutočnosť roku 2024

Vývoj bežných príjmov:

Graf č. 1

C.4 Bežné výdavky

Prehľad návrhu rozpočtu bežných výdavkov vo výške **221 340 000** € je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka č. 6

Bežné výdavky (600)				
Funkčná klasifikácia	Schválený rozpočet 2024 (v celých €)	Očakávaná skutočnosť 2024 (v celých €)	Návrh rozpočtu 2025 (v celých €)	Podiel v %
Úrad PSK	18 600 000	19 420 000	20 400 000	7,32
Projekty	5 398 616	2 500 000	5 516 465	1,98
Doprava	60 000 000	61 235 000	72 500 000	26,00
Kultúrne služby	17 280 000	16 780 000	17 580 000	6,30
Vzdelávanie	103 723 000	117 300 000	114 000 000	40,87
Sociálne zabezpečenie	46 400 000	46 400 000	48 900 000	17,53
Celkom v Σ	251 401 616	263 635 000	278 896 465	100,00

Finančné prostriedky v rámci návrhu bežných výdavkov sú rozpočtované tak, aby boli pokryté kompetencie Prešovského samosprávneho kraja vo všetkých oblastiach činnosti.

Najväčší objem bežných výdavkov (40,87 %) je alokovaný do Vzdelávania, ktorým sa zastrešujú stredné školy a školské zariadenia vo vlastnej pôsobnosti a školy a školské zariadenia iných zriaďovateľov. V zmysle návrhu MŠVVaŠ SR sa počíta s transferom na financovanie prenesených kompetencií. Financovanie originálnych kompetencií je navrhnuté v mierne navýšenej výške ako za predchádzajúce obdobie.

Ďalšie tradične objemovo výrazné čerpania bežných výdavkov sú rozvrhnuté do oblasti Dopravy a Sociálneho zabezpečenia.

V rámci Dopravy na pokrytie správy a údržby ciest, na úhradu služieb vo vnútroštátnej preprave a IDS Východ. Výrazný nárast predstavujú navrhované platby pre prepravcov v celkovom objeme 36 500 000 € (predchádzajúce obdobie 29 400 000 €).

Za oblasť Sociálnych služieb na financovanie vlastných sociálnych zariadení a aj finančné prostriedky pre neverejných poskytovateľov.

Za oblasť financovania Úrad PSK odhladiť od výdavkov v súvislosti s mzdovými nárokmi tvorí najvýraznejšiu položku splácanie úrokov z prijatých úverov. V rámci bežných transferov došlo k navýšeniu výdavkov za členské príspevky o cca 400 000 € oproti predchádzajúcemu obdobiu ,

pričom v tejto položke nie je zohľadnený plánovaný vstup do spoločnosti Letisko Poprad – Tatry, a.s. Dotácie v súlade VZN zmysle návrhu rozpočtu nie sú rozpočtované.

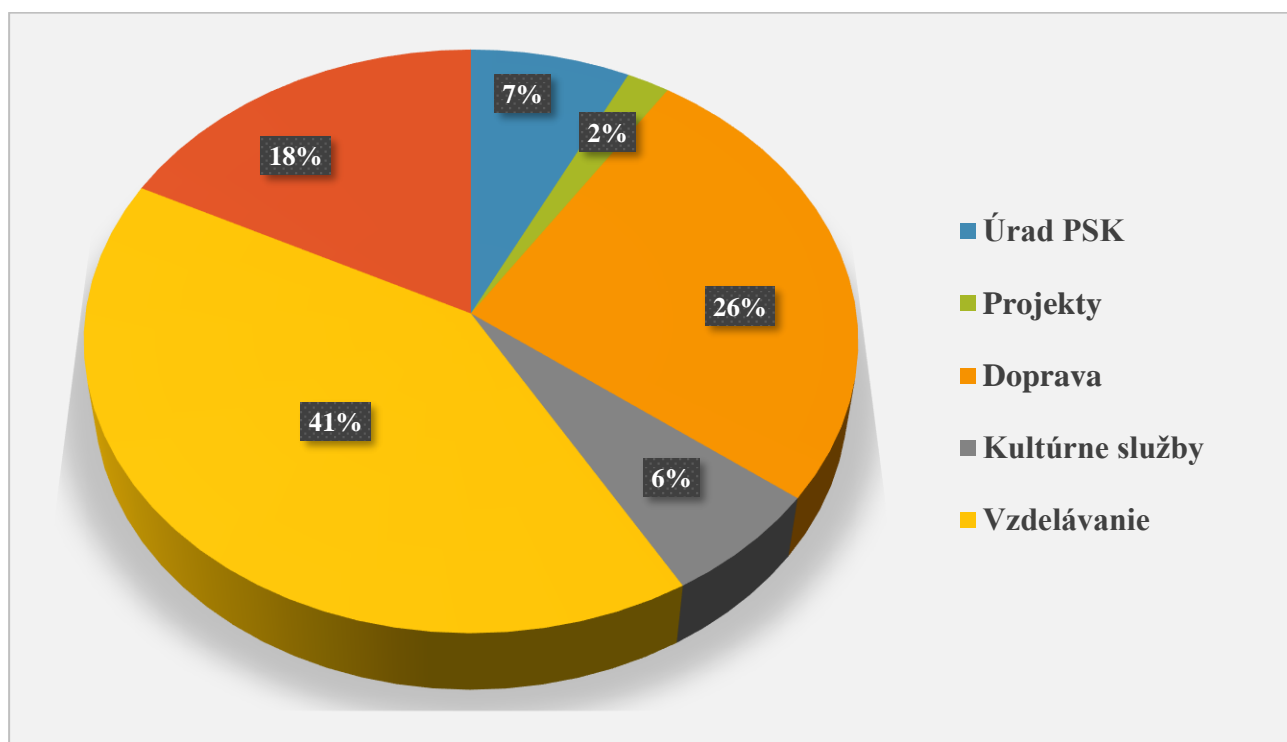
V oblasti Projekty sú navrhované výdavky 5 516 465 € avšak výška očakávanej skutočnosti za rok 2024 predstavuje 45 % navrhovaného objemu. Riziko odhadu kolísavého čerpania výdavkov v tejto oblasti vytvára v priebehu rozpočtového roka tlak na vlastné zdroje financovania.

Detailnejšie tak, ako sú rozpísané v textovej časti návrhu rozpočtu.

V rámci výdavkov sa javia výrazné rizika, ako plánovaný nárast DPH, pokračujúci rast cien energií, transakčná daň čo v konečnom dôsledku môže viesť k skokovému zvýšeniu inflácie. Bude zrejme nevyhnutné obozretne pristupovať k uvoľňovaniu navrhovaných výdavkov.

Podiel bežných výdavkov podľa jednotlivých oblastí financovania je uvedený v nasledujúcom grafe:

Graf č. 2

D Kapitálový rozpočet

D.1 Kapitálové príjmy

Tabuľka č. 7

Nedaňové príjmy (200)				
Text	Položka	Schválený rozpočet 2024 (v celých €)	Očakávaná skutočnosť 2024 (v celých €)	Návrh rozpočtu 2025 (v celých €)
Kapitálové príjmy	230	100 000	120 000	100 000
Celkom v Σ		100 000	120 000	100 000

Návrh rozpočtu kapitálových príjmov je zostavený v súvislosti s plánom predaja kapitálových aktív.

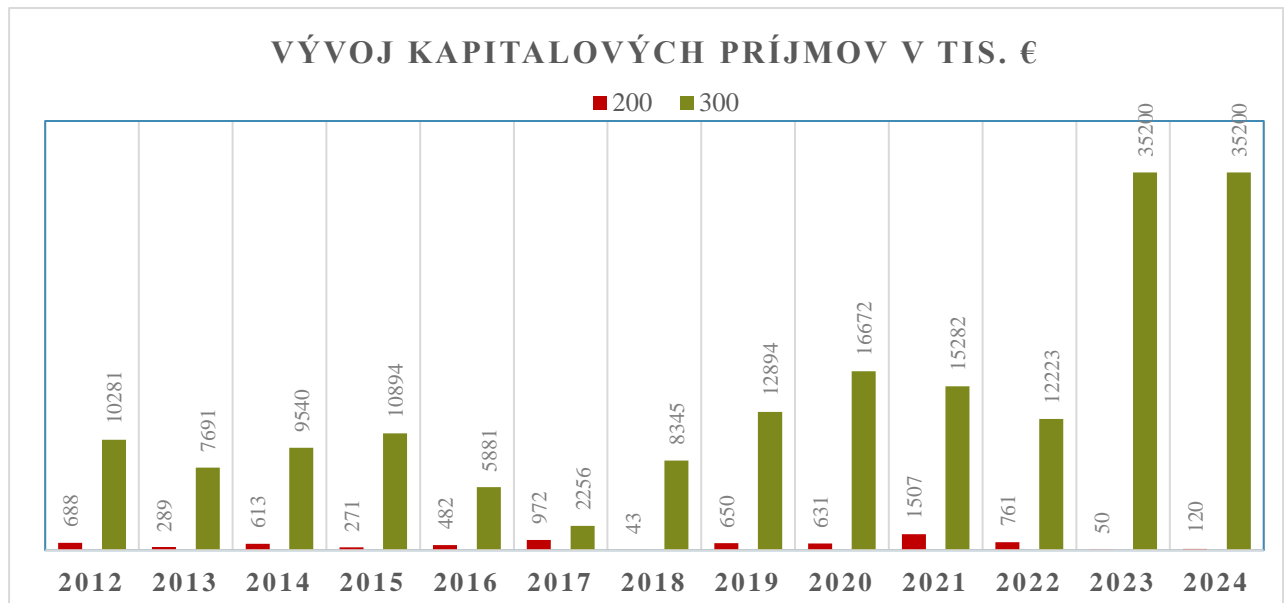
D.2 Kapitálové granty a transfery

Tabuľka č. 8

Kapitálové granty a transfery (300)				
Text	Položka	Schválený rozpočet 2024 (v celých €)	Očakávaná skutočnosť 2024 (v celých €)	Návrh rozpočtu 2025 (v celých €)
§ 22 zákona 523/2004	SRP	0	700 000	0
Transfery v rámci VS	322	0	34 500 000	0
Celkom v Σ		0	35 250 000	0

V rámci návrhu kapitálových grantov a transferov nie sú rozpočtované finančné prostriedky.

Graf č. 3

D.3 Kapitálové výdavky

Prehľad návrhu rozpočtu kapitálových výdavkov vo výške 25 500 000 € je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka č. 9

Kapitálové výdavky (700)				
Funkčná klasifikácia	Schválený rozpočet 2024 (v celých €)	Očakávaná skutočnosť 2024 (v celých €)	Návrh rozpočtu 2025 (v celých €)	Podiel v %
Úrad PSK	11 800 000	25 000 000	4 400 000	17,25
Projekty	5 000 000	20 000 000	12 878 000	50,50
Doprava	2 000 000	25 000 000	2 000 000	7,84
Kultúrne služby	0	9 000 000	2 222 000	8,71
Vzdelávanie	0	4 635 000	3 600 000	14,12
Sociálne zabezpečenie	0	600 000	400 000	1,58
Celkom v Σ	18 800 000	84 235 000	25 500 000	100

Najväčší objem sústredených prostriedkov je v oblasti Projekty, v rámci ktorých sú plánované výdavky spojené s prípravou a implementáciou projektov z fondov Európskej únie.

Druhou a treťou najobjemnejšou oblasťou sú Úrad PSK a Doprava. Detailnejšie tak, ako sú rozpísané v tabuľkovo-textovej časti návrhu rozpočtu (zásobníky PD a majetkovoprávných vysporiadaní).

Rizikom čerpania výdavkov v tejto oblasti je optimistické naladenie pri vstupe do rôznych projektov bez zohľadnenia obmedzených finančných zdrojov, čo v priebehu rozpočtového roka vytvára tlak na návratné zdroje financovanie v súvislosti s predfinancovaním a spolufinancovaním.

E Finančné operácie

E.1 Finančné operácie príjmové

V znení návrhu sú finančné operácie príjmové rozpočtované v sume 15 000 000 € zo zapojenia návratných zdrojov financovanie (úver). V návrhu deklarované ako prioritný zdroj spolufinancovania projektov.

E.2 Finančné operácie výdavkové

Návrh finančných operácií výdavkových v celkovej čiastke 4 883 535 € pozostáva z čiastky určenej na splácanie istiny úveru poskytnutého z EIB vo výške 3 333 148 €, na splácanie úveru zo zdrojov SIH vo výške 1 428 571 € a na úver z Envirofondeu vo výške 121 815 €.

F Rizika návrhu rozpočtu PSK na roky 2025 – 2027

Návrh rozpočtu PSK predstavuje základný ekonomický nástroj finančnej politiky, ktorý vyjadruje strategické zámery celkového rozvoja územia a potrieb obyvateľov kraja. Predložený návrh rozpočtu PSK na roky 2025 -2027 prezentuje rozpočtový plán vychádzajúci z prognóz, avšak neistota je mimoriadne vysoká.

K jedným z najvýznamnejších rizík na príjmovej strane návrhu rozpočtu je plánovaná konsolidácia verejných financií. Značnou stratou pre samosprávne kraje je zníženie podielu výnosu dane z príjmov fyzických osôb z pôvodných 30 % na 29,5 % následne aj ťažko odhadnuteľný výhľad očakávanej hodnoty daňových príjmov, ktoré tvoria významnú časť rozpočtových príjmov PSK. V rámci nedaňových bežných príjmov je predpoklad významných rizík pri jeho plnení a to v dôsledku neplnenia reálnych príjmov organizácii v zriaďovateľskej pôsobnosti PSK.

Konsolidačné kroky sú aj rizikom na výdavkovej strane návrhu rozpočtu plánovaný nárast DPH pokračujúci rast cien energií, daň z finančných transakcií spomalí rast ekonomiky. Čiastočné zmrazenie plátov vo verejnej správe a predpokladané zvýšenie inflácie povedú k zníženiu reálnych príjmov obyvateľstva.

Pomerne pesimistické očakávania vývoja v globálnom priestore (rozšírenie a eskalácia vojnového násillia, hybridné a obchodné vojny), výška hrubého domáceho dlhu a tlaky finančných trhov spolu s nepopulárnymi šetriacimi opatreniami vo forme škrtenia výdavkov a zvyšovania daní môžu spôsobiť celkovú nevyrovnanosť rozpočtu.

V tejto súvislosti je potrebné s pohľadom na globálnu aj internú ekonomickú situáciu upozorniť na riziká, tak na príjmovej ako aj na výdavkovej strane rozpočtu. Na výdavkovej strane rozpočtu bude nevyhnutné udržať rozpočtovú disciplínu všetkých subjektov, ktoré sú zapojené do rozpočtového procesu. Pri hrozbe neplnenia príjmov v plánovanej výške vykonať konsolidáciu výdavkov, pretože udržanie rozpočtovej rovnováhy je jediným predpokladom pre zabezpečenie rozvoja kraja a využitie zdrojov z rozpočtu EÚ

Aj keď predložený rozpočtový plán vychádza z prognóz je na mieste očakávať, že daný rozpočet bude prechádzať ďalšími úpravami.

G Záver

V závere konštatujem, že návrh rozpočtu na rok 2025 je vypracovaný v súlade s príslušnými ustanoveniami Zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zmien a doplnkov a ostatnými všeobecne platnými právnymi predpismi.

Návrh rozpočtu bol verejne prístupný dňa 21.11.2024 spôsobom obvyklým (úradná tabuľa, webová stránka) v zákonom stanovenej lehote, najmenej 15 dní pred jeho schválením v Zastupiteľstve PSK.

Na základe uvedených skutočností, vyhodnotenia procesov prípravy a preskúmania jednotlivých častí Návrhu rozpočtu Prešovského samosprávneho kraja na roky 2025 – 2027

odporúčam

Zastupiteľstvu PSK predložený návrh na rok 2025

schváliť

a návrh viacročného rozpočtu na roky 2026- 2027 **zobrať na vedomie**

V Prešove 22.11.2024

PhDr. Marcel Novotný, PhD.

hlavný kontrolór
Prešovského samosprávneho kraja